

A white wooden pergola stands in a lush garden. It is covered with climbing roses and other greenery. In the background, there are more trees and a wooden bench. The scene is bright and sunny.

Vi har plantet klatreroser langs pergolaen, noe som vil gjøre plassen mer privat når de vokser til.

Pergola med fine detaljer

En pergola skaper et koselig uterom i hagen og er et flott sted å dyrke blomster og slyngplanter. **Vi viser deg hvordan du bygger en solid pergola** i en stil som passer til de fleste hager.

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD

Dette er ikke noe spesielt vanskelig prosjekt, men vær oppmerksom på at stolpene blir snorrette. Ellers kan du få vanskeligheter senere.

LETT

VANSKELIG

TIDSFORBRUK

3-4 dager.

PRIS

Cirka 7000 kroner.

MATERIALER

48 x 98 mm konstruksjonsvirke:

- 6 stolper (A), 250 cm (lages av 2 stk 48 x 98 mm)

48 x 148 mm konstruksjonsvirke:

- 1 bjelke (B), 540 cm (til den ene langsiden)
- 2 bjelke (C), 531 cm (til den andre langsiden samt midten)
- 2 bjelker (D), 199,5 cm (til de korte sidene)
- 8 skråstivere (E), 90 cm lange

48 x 73 mm lekker:

- 10 overligger (F), 250 cm
- 6 endestykker (G), 50 cm

19 x 73 mm bord:

- 10 offerbord (H), 253 cm

21 x 45 mm profilerte lister:

- Pyntelister (J), 15 meter totalt

Dessuten:

- 6 fundamentstein
- Singel, 8-16 mm
- Murpapp (til underlag for stolpene)
- Trelim til utendørs bruk
- Galvaniserte skruer, 6 x 80 mm
- Franske treskruer, 10 x 120 mm og 8 x 40 mm
- Galvaniserte spiker, 3,4 x 120 mm
- Murersnor
- 6 stk. armeringsnett à 80 x 120 cm
- 6 kjettinger til oppheng av nett
- Grunning og trebeskyttelse

Mål opp og grav ut

Når du har bestemt deg for hvor pergolaen skal plasseres, er det på tide å grave. Det enkleste er å grave med jordbor, hvis det ikke er stein i grunnen, kombinert med en spade.

Fyll deretter bunnen av hullene med singel, slik at fundamentsteinene blir stående rett og i omtrent riktig høyde. Dette gjør det lettere å få stolpene til å stå i lodd.

1

Finn ut hvor mange stolper du skal bruke, og mål opp hvor det skal graves ut. Sørg for at de blir stående på en rett linje. Her bygger vi pergolaen på en steinbelagt plass.

2

Grav hull til fundamentsteinene, og hell singel i bunnen. Steinene skal plasseres frostfritt, og det skal være en avstand mellom dem på 1,5-2 meter.

3

Plasser fundamentsteinene i hullene, og kontroller med et vater at de står rett. Plasser de to ytterste steinene først, slik at du har dem å rette inn de øvrige etter.

4

Sjekk at de to ytterste fundamentsteinene står perfekt. Det kan du gjøre ved å legge den lange rammedelen på steinene med et vater oppå. Plasser deretter de resterende, og sørg for at de står på linje.

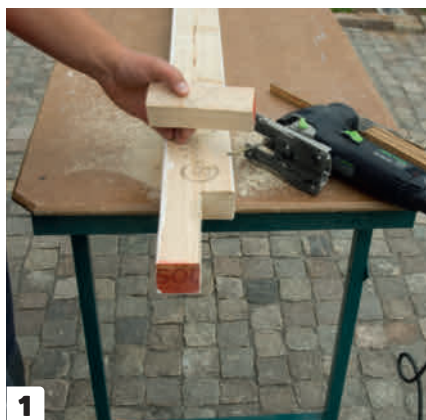
5

Sjekk med diagonalmål at fundamentsteinene danner en rettvinklet firkant. Avstanden fra hjørne til hjørne skal være den samme i begge diagonalene.

Første langside

Hver stolpe består av to 48 x 98 mm som limes og skrus sammen. I første omgang monterer vi imidlertid bare den ene, indre delen av stolpen. Den ytre delen skal først monteres etter at rammen øverst er satt opp.

Vi starter med den ene langsiden, der de to innerste delene av hjørnestolpene monteres. Foreløpig trenger de bare å monteres midlertidig med tvinger og et par hjelpebord for å gjøre det enkelt å finjustere dem. Når de er på plass, setter du opp rammedelen for den ene langsiden – også bare med tvinger til å begynne med, slik at du kan finjustere.

Mål opp og sag et hakk i den ene delen av stolpen (A) som rammen kan hvile på, og mal stolpene. Smør endene med grunningsolje for å forlenge treets levetid, og mal delene før montering.

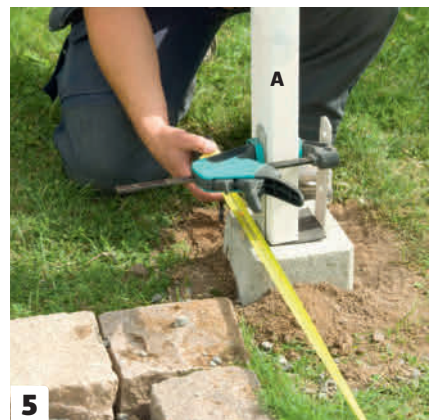
Plasser den ene delen av hjørnestolpen (A) i stolpeskoen. Fest den midlertidig med en tvinge. Før den skrus fast, settes den ene delen av den andre hjørnestolpen også opp, slik at du kan kontrollere og rette opp.

Legg opp den lange rammedelen (B). Den plasseres slik at den ligger jevnt med toppen av stolpen og dekker "hakket" som er saget ut til den korte rammedelen. Den lange rammedelen settes midlertidig fast.

Rammedelen (B) skrus fast når den er finjustert og sitter som den skal. Her brukes 6 x 80 mm galvaniserte skruer. Det er smart å forbore til skruene, slik at treet ikke sprekker når du skrur.

Mål avstanden mellom stolpene (A). Avstanden mellom yttersidene av stolpene skal være lik lengden på den lange rammedelen (B). Rett opp hvis det er nødvendig, og hold alt midlertidig fast med tvinger.

Sjekk at begge hjørnestolper (A) står helt rett. Sett også opp den andre ytre delen av begge stolpene midlertidig, slik at du kan kontrollere med et diagonalmåltid at de er riktig plassert. Hold dem med skråstivere.

Skrus fast den innerste delen av hjørnestolpen (A) med 8 x 40 mm franske treskruer. Skruene er kun 40 mm lange, dermed støter de ikke sammen med skruene fra den andre siden.

Dermed er den lange rammedelen (B) i den ene siden på plass. La skråstiverne stå til alle stolper er finjustert og satt fast. Det er det neste vi skal i gang med.

Stolper og rammer

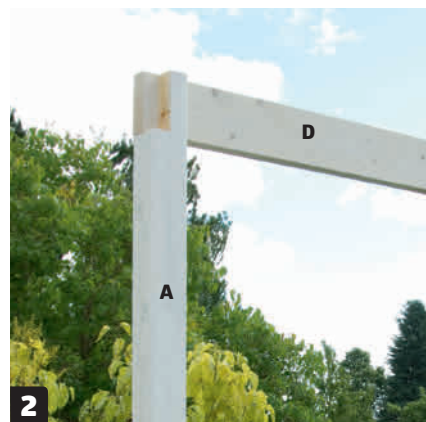
Rammen skal hvile på den andre delen av stolpene, slik at den får støtte og ekstra styrke.

Den første, innerste delen av hjørnestolpene på langsiden er montert. Nå gjenstår bare den ytre delen, som må kappes øverst for å få plass til rammen. Hjørnestolpene på den andre siden og de to midtre stolpene mangler også.

Stolpene gjøres ferdige ved å lime den ytre delen av stolpen på den indre stolpen og skru den fast. Når alle fire rammedelene er festet, settes den siste, midtre delen av takrammen opp.

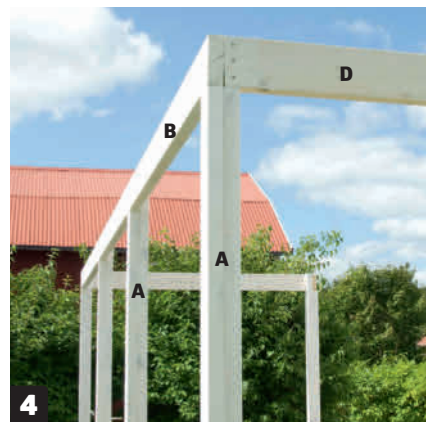
1 Lim og skru fast den andre delen på den første delen av stolpen (A), slik at rammen på pergolaens kortsider kan settes fast. Hold en avstand på cirka 50 cm mellom skruene, og bruk 5 x 80 mm skruer.

2 Monter den korte rammedelen (D) når begge hjørnestolper (A) er ferdige. Rammedelen (D) skal flukte med yttersiden av stolpen (A) i den ene siden. Den skrues fast med 5 x 80 mm skruer.

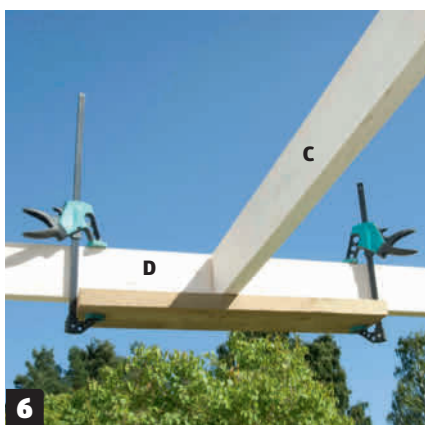
3 Sett opp de to midterste stolpene mellom hjørnestolpene. Mål opp, slik at avstanden mellom stolpene blir like stor. Monter først den innerste delen, som skal flukte overkanten til rammen, og så den ytterste, som skal understøtte den.

4 Nå er alle stolpene i den ene siden laget ferdige. Når de tre første rammedelene er montert, er det en god idé å gi hjørnene noen ekstra skruer.

5 Den andre lange rammedelen (C) legges opp. Når du har målt opp og sagt den til i forkant, passer den perfekt i hakkene.

6 Sett opp midtplanken (C) mellom de korte rammedelene (D) ved å spenne fast et hjelpebord med et par tvinger. Da har den noe å ligge på mens du finjusterer. Skru den fast med 10 x 120 mm franske treskruer.

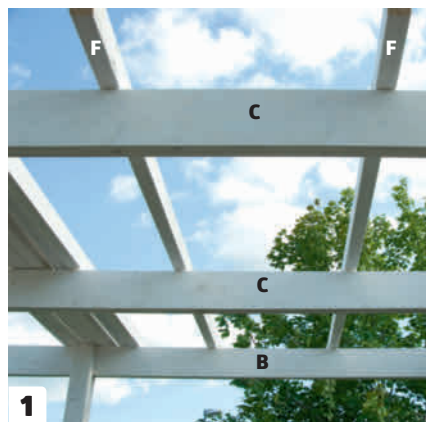

7 Rammedelene på langsiden er ikke like lange. Den ene (C) er nemlig kortere, slik at det er plass til at de korte rammedelene (D) kan hvile på stolpene.

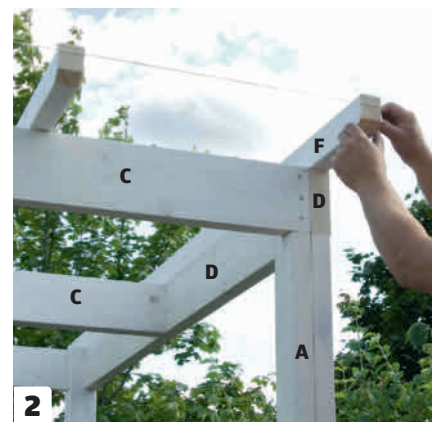
Overliggerne

På toppen av pergolaens tverrstivere skal det monteres noen overliggerne. Dette gir et fint skyggespill om sommeren og god støtte for klatreplanter. Vi bruker ti overliggerne som er jevnt fordelt mellom de to ytterste, rett over de korte rammedelene.

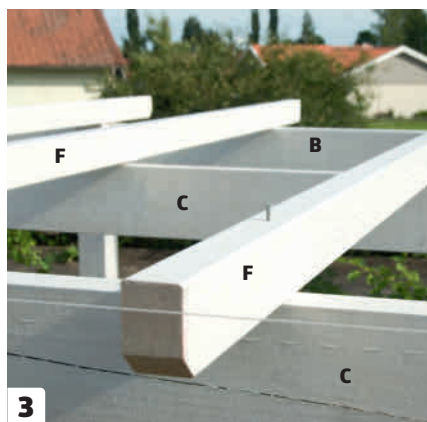
Overliggerne går litt utover kanten på begge sider av pergolaen. Det gir et harmonisk uttrykk. De har også et lite, skrått snitt i endene for å få dem til å se «lettere» ut. Når du monterer overliggerne, er det en god idé å trekke en snor mellom de to ytterste, slik at de mellomliggende kan justeres etter den.

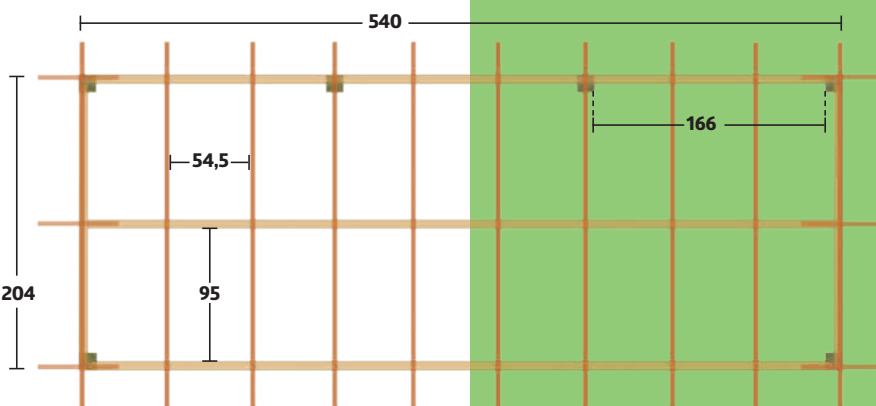
Fordel overliggerne (F) på rammedelene (B og C), og bestem deg for hvilken avstand som ser penest ut. Vurder også hvor langt de skal strekke seg utenfor rammen på sidene. Her ligger de 23 cm utenfor.

Sett først fast den ytterste overliggeren (F) i hver ende. De skal flukte med utsiden av den korte rammen (D). Når overliggerne er festet, strekker du ut en snor for å justere de gjenværende overliggerne etter.

Overliggerne (F) festes når de er riktig plassert i forhold til snoren og med riktig avstand mellom hver. Her spikres de fast med galvaniserte 3,4 x 120 mm spiker.

Oppå rammen (B) monteres det overliggerne. De stikker litt utover kanten på rammen på langsidene. På kortsidene settes små endestykker (G), som også stikker utover kanten.

Slik bygger du pergolaen

Pergolaen består av fire hjørnestolper og to ekstra stolper på den ene langsiden. På toppen av stolpene er det montert en ramme av delene (B, C og D) hele veien rundt, i tillegg til en lang planke i midten.

Offerbordet (H) beskytter overliggeren (F) og kan enkelt byttes ut.

I de to ytterste overliggerne (F) lages det hakk til endestykkene (G), som også skal ha et hakk, slik at de flukter med overkanten på overliggerne.

Profillisten (J) har ingen praktisk funksjon, utover å pynte.

I hjørnene lages det skråstivere (E) for å stive opp konstruksjonen. Her har vi valgt å lage dem med en buet form.

Stolpen (A) består av to 48 x 98 mm som er limt og skrudd sammen. Øverst er det laget et hakk, som rammedelene (B, C og D) kan ligge i.

Siste finpuss

Nå gjenstår bare den siste finpussen. Noen korte trestykker må tilpasses for å festes til den korte enden av pergolaen, slik at det også her er «overliggere» som stikker utover kanten.

Det må også lages skråstivere i hjørnene for å stive opp konstruksjonen. Vi monterer i tillegg en list, et såkalt offerbord, som er litt bredere enn overliggeren, slik at den kan beskytte samtidig som den gir den endelige finishen.

Mål opp til de små endestykkene (G), og lag et hakk i dem. Sag først noen spor med en vanlig sag, og stem deretter ut. Hakket plasseres slik at endestykkene stikker like langt ut som på langsiden.

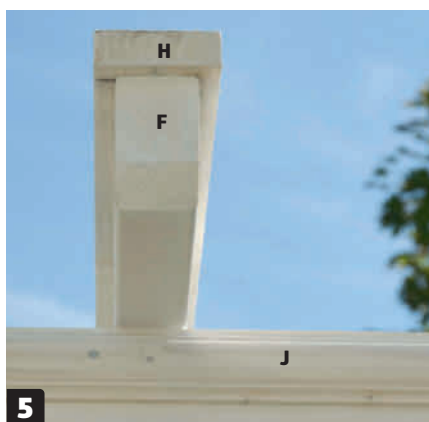
Lag et hakk i overliggeren (F) som tilsvarer hakket i endestykket (G), slik at de kan presses sammen. Legg endestykket på overliggeren for å tegne opp hvor hakket skal være. Stem ut med et skarpt stemjern.

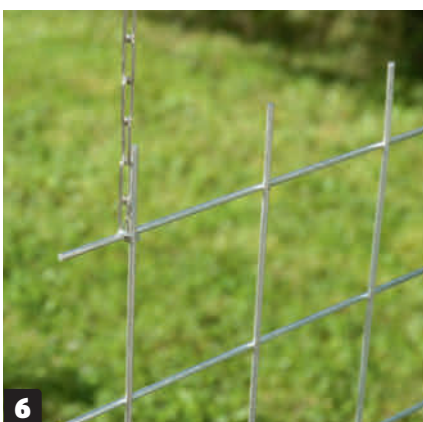
Mål opp til skråstiveren (E) i hjørnet, og kapp den i endene med snitt på 45 grader. Her har du mange muligheter for kreativ utfoldelse. Vi valgte vekk en rett utgave, til fordel for et buet uttrykk.

Skråstiveren (E) settes fast når buen er skåret ut. Den monteres med tvinger og skrus fast med to skruer i hver ende, en kort, 80 mm, og en lang, 120 mm. Forbor til skruene, ellers kan skråstiveren sprekke.

Monter et såkalt offerbord (H) på hver overligger (F). Bordet skal stikke litt utover kanten i alle sider, slik at det beskytter overliggeren og forlenger levetiden på den. Profillisten (J) er kun satt opp som pynt.

Armeringsnett monteres mellom stolpene hvis du vil ha klatreplanter til å vokse langs pergolaen. Nettene har fått samme bredde som avstanden mellom stolpene, og er montert med kjetting.

Kjettingene er skrudd fast i rammen og tilpasset i lengden, slik at de sitter stramt.